

वा० रा०

॥ ३८ ॥

मेधावीति ॥ मेधावी अशेषवेदशाखाधारणयोग्यबुद्धिमान्वेदज्ञः स्वरूपतोर्थतश्चवेदतत्त्ववित् ॥ सऋष्यशृंगः प्रतिश्रुतार्थनिर्वाहाय किंकर्तव्यमिति निश्चेतुं किंचित्कालं ध्यात्वा समाधिकृत्वा इदमुत्तरं इदमिह उत्तरानुष्ठेयकृत्यमिति निश्चित्य पश्चाल्लब्धसंज्ञः समाध्युत्थितः तं नृपमब्रवीत् ॥ १ ॥ किमब्रवीत्तदाह ॥ इष्टिमिति ॥ पुत्रीयां पुत्रप्राप्तिकारणभूतां पुत्रकारणात् पुत्रप्राप्तिहेतोः ॥ आथर्ववेदप्रोक्तैर्मन्त्रैर्विधानतः ॥ कल्पसूत्रतः सिद्धां नियतफलत्वेन प्रसिद्धां इष्टिं करिष्यामीत्युक्तेति शेषः ॥ २ ॥ तत इति मन्त्रदृष्टेन

मेधावीतु ततो ध्यात्वा स किंचिदिदमुत्तरं ॥ लब्धसंज्ञस्ततस्तनुवेदज्ञो नृपमब्रवीत् ॥ १ ॥ इष्टितेऽहं करिष्यामि पुत्रीयां पुत्रकारणात् ॥ अथ वंशिरसि प्रोक्तैर्मन्त्रैः सिद्धां विधानतः ॥ २ ॥ ततः प्राक्रमदिष्टां पुत्रीयां पुत्रकारणात् ॥ जुहावाग्नौ च तेजस्वी मन्त्रदृष्टेन कर्मणा ॥ ३ ॥ ततो देवाः सगंधर्वाः सिद्धाश्च परमर्षयः ॥ भावप्रतिग्रहार्थं वै समवेता यथाविधि ॥ ४ ॥ ताः समेत्य यथान्यायं तस्मिन् सदसि देवताः ॥ अब्रुवन्लोककर्तारं ब्रह्माणं वचनं ततः ॥ ५ ॥ भगवंस्त्वत्प्रसादेन रावणो नाम राक्षसः ॥ सर्वान्नो बाधते वीर्याच्छासितुं तं न शक्नुमः ॥ ६ ॥ त्वया तस्मै वरोदत्तः प्रीतेन भगवंस्तदा ॥ मानयंतश्च तं नित्यं सर्वतस्तस्य क्षमामहे ॥ ७ ॥ उद्देजयति लोकां स्त्रीनुच्छिन्नान् द्वेष्टि दुर्मतिः ॥ शक्रं त्रिदशराजानं प्रधर्षयितुमिच्छति ॥ ८ ॥ ऋषीन् यक्षान्सगंधर्वान् ब्राह्मणान्सुरांस्तदा ॥ अतिक्रामति दुर्धर्षो वरदानेन मोहितः ॥ ९ ॥ नैनं सूर्यः प्रतपति पार्श्वे वाति न मारुतः ॥ चलोर्मि माली तं दृष्ट्वा समुद्रोऽपि न कंपते ॥ १० ॥

मन्त्रपूर्वकतया कल्पसूत्रे दृष्टेन ॥

॥ ३ ॥ तत इति तत्रेत्यर्थः ॥ ४ ॥ ता इति ॥ समेत्य अंतर्धानशक्त्या इतरानवलोकयितुमिति शेषः ॥ ५ ॥ ६ ॥ कुतस्तस्य युष्मद्बाधनक्षमवीर्यलाभ इत्यत आह ॥ त्वयेति मानयंतः सर्वदेवतावध्यत्वरूपत्वदत्तवरं परिपालयंत इत्यर्थः ॥ ७ ॥ उच्छिन्नान्संपत्त्यादिभिरधिकान् ॥ त्रिदशराजानमिति समासांतोऽनित्यत्वान्न कृतः प्रधर्षयितुमिच्छतीत्युक्तेरेतदुत्तरकालमिद्रजित्तदं द्रबन्ध इति ज्ञायते ॥ ८ ॥ असुरान् राहुप्रमुखान् ॥ ९ ॥ प्रतपति प्रतापयतीत्यर्थः ॥ क्रौर्यातिशयोक्तमेतज्जातीयं न वाति नाधिकं वाति ॥ चंचलोर्मिमालास्वभावोऽपि न कंपते इति विरोधालंकारः ॥ १० ॥

वा० कां०

॥ ३८ ॥